

Izbija vesak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostor: 2657 E. Lawrence av.

Office of publication: 2657 E. Lawrence av. Telephone: Lawrence 4635.

LETO—YEAR XVI.

Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 27. julija (July 27), 1923.

Subscription \$5.00 Yearly

ŠTEV.—NUMBER 175.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PREMOGARJI ODLOČNO ZAHTEVAJO PRIZNANJE SVOJE UNIJE.

Četrta delavnica in mezno povijanje sta najvažnejši premogarski zahtevi.

PREMOGOVNI BARONJE SO KAJPAK ODKLONILI PREMOGARSKO ZAHTEVO.

Atlantic City, N. J. — Zahteva antracitnih premogarjev za popolno priznanje njih unije, za ustanovitev zaprtih delavnic in za mezno povijanje je bila odklonjena od strani premogovniških lastnikov v skupnem odseku, ki poizkuša doseči mezno pogodbo in odvrniti grožnjo stavko dne 1. septembra.

Premogovni baronje so, kakor trdi njih svetovalec, odklonili premogarske zahteve predvsem zato, ker ne marajo biti stranka nepostavne monopolizacije v antracitni industriji. Odklonitve pa vendar ne smatrajo za zadnjo besedo v tem pogajanju, niti ni izjeme sklepati, da se bodo mezna pogajanja razbila, čeprav je v senamnu premogarskih zahtev poleg meznega povijanja tudi zaprtja delavnice.

V sredo so se pričela dejanska pogajanja. Premogari so pojasnili svoje pritožbe. Lastniki so pritegnili tistim, ki se potegujejo za mezno lestvico, odgovarjajočo sedanjim delavskim razmeram.

Premogari so tudi pojasnjevali svoje zahteve za izravnanje cen, ki jih morajo premogari plačevati za stanarino, če stannjevo v kompanijskih hišah, in za premog. Ponekod se premogari pritožujejo, da je zanje premog predrag in da ga podgreda prodajajoči lastniki svojim »sistemom«.

Lastniki so zavržili, da dajejo vse kompanije premogarjem premog in stanovanja po nižani ceni. Celo to so zavržili, da si nekateri premogari delajo dobicek s tem, da dajejo kompanijske hiše v najem, a sami pa stanujejo v hišah, ki so si jih postavili sami.

Lastniki so zavrnili zahtevo za zaprtje delavnice ter dejali, da je to nepostaven monopol, nepravilen za vse delavce in neameriški. Izjavili so, da ne bodo podpisali nobene pogodbe, ki bi bila v teoriji ali praksi izključljiva ali monopolistična, ali ki bi vsebovala nasejala zaprtje delavnice.

Razlog za odklonitev takozvane »check off« ali odtegovne sistema, po katerem naj kompanija odteguje svojim delavcem od njih plač unijske prispevke ter jih nakazuje uniji, navajajo lastniki to, da bi se jim takšno postopanje zdelo nesmiselno in nepravilno z ozirom na kako drugo industrijo.

Lastniki so nadalje trdili, da je bilo ravno tam, kjer je bil uveden takozvani odtegovni ali »check-off« sistem, v pennsylvanokrožju mehkega premoga 600 stavk v dveh letih.

V odgovor premogovniškim baronom na ta izvajanja so prečitali premogarski zastopniki Claytonovo postavbo ter navedli slučaje, v katerih so sodišča odločila, da ni delavstvo navadna potreba. Zato tudi ni podvržena monopolu. Unijski voditelji so nadalje izjavili, da dajejo premogari prednost takozvanemu odtegovalnemu sistemu. Ta je bil v 95 od sto slučajev uspešen. In 70 odstotkov mehkega premoga je unijoniziranega. V vseh tistih krajih je uveden odtegovni sistem.

AMERIŠKA ARMADA SE KRČI.

Washington, D. C. — Kakor poročajo vojaške oblasti je ameriška armada čedalje manjša. Defanaka moči sedanje ameriške armade znaša 112.000 moč, t. j. 15.000 manj, kakor pa je privolil zadnji kongres.

Prihodnje leto bo šlo 74.000 moč iz vojaške službe, ker jim povečini poteče službena doba. Od teh zapusti natanko 50.000 moč vojaške službe še pred 1. januarjem.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Senator Johnson (iz Kalifornije), ki je ravnokar prišel iz Evrope, je napovedal boj mednarodnemu sodišču.

Baroni premoga z antracitnega polja so zavrgli zahteve rudarjev za popolno priznanje unije in »checkoff«.

Alabama noče odpraviti sramotnega sistema kazenskega dela v rudnikih.

Odbor naprednih rudarjev v Pittsburghu je začel izdajati list, ki ima tudi slovensko čtivo.

Inozemstvo.

Finančni krah v Nemčiji. Marka se bliža milijonu za dolar. Izgredi in panika.

Francija in Belgija se ne moreta sporazumeti glede odgovora Angliji.

Jugoslavija ni podpisala pogodbe s Turčijo.

Angleži so jezni, ker Poincare odlašala s odgovorom.

Amerika se je podala Turkom. 30.000 zidarjev zastavkalo v Rimu.

Ameriški delavski tajnik Davis je konferiral z Mussolinijem.

Mehika se vrača v čase politične korupcije.

KAZNENCI-RUDARJI V ALABAMI.

1500 jetnikov oddanih v najem baronom premoga. — Škandalozne razmere.

Montgomery, Ala. — (Feder. Press.) — Država Alabama ima 3000 kazencev v svojih ječah in polovica je oddanih v najem premogovniškim družbam. Kazenci so razdeljeni v štiri razrede po sposobnosti. Baroni premoga plačajo državi \$93 mesečno od sleherne kaznenca razreda A in \$63 od kaznenca v razredu D, ki je najnižji razred. Premogovniški operatorji naravno izhajajo silajno poceni z delavci, država pa je dobila v zadnjih štirih mesecih \$845.000 najemnine od kazencev.

Kazenci, ki delajo v premogovnikih, so še na slabšem kot so bili nekdanji črnokožni sužnji. Pazniki delajo z njimi po živinski. Bledni steber je bil sicer odpravljen, ali s tem še ni konca mučenju. Eden načinov mučenja je takozvana »pasja hišica«. To je krati podoben zaboj, ki stoji pokonci. Ozek je tako, da se človek ne more v njem obrniti, dolg pa tako, da kaznenca lahko obesimo za roke k stropu, ne da bi se mogel dotakniti tal z nogami. Tako visi po cele ure in trpi pekleno muko v ramah in zapetjih.

Delavske organizacije v Alabami vodijo energičen boj za odpravo kazenskega dela v premogovnikih, toda do danes brez uspeha. Nižja zbornica alabamske legislature je pravkar s 54 glasovi proti 22 zavrgla vsako diskuzijo o tem škandaloznem sistemu.

ZEMLJIŠČE S POSLOPJ UNIJE V VALPARAISU ODDANO V NAJEM.

Valparaiso, Ind. — Čikaški laboratorij je vložil na okrožnem sodišču najemninsko pogodbo za poslopja in zemljišče, na katerem je valparaiska univerza. Najemninska pogodba je sklenila tukajšnja zemljiška družba za sedem let od dne 20. avgusta 1923 naprej.

Univerzitetni gospodarji zatrjujejo, da je ta oddaja v najem ničeva, in da bo univerza še nadalje ostala tamkaj.

Univerza v Valparaisu je v enindesetletnem letu svojega obstanka. Zavod je prišel v finančne stiske ter ni še dokaj časa plačal najemnine.

Davis pri Mussoliniju.

Rim, 26. jul. — Ameriški delavski tajnik James Davis, ki potuje po Evropi in proučuje imigracijo, je večerj dospel v Rim in posetil Mussolinija. Govorila sta o načinu izbiranja naselnikov v njih domovini, predno se podajo na pot v Ameriko.

SEN. JOHNSON PRIČEL BOJ PROTI MEDNARODNEMU SODIŠČU.

Evropa ne da niti počenega groša za mednarodno sodišče, ali ji pa je zelo mnogo za naše dolaje.

HIRAM NI REKEL NOBENE REŠENICE GLEDE PREDSEDNIŠKE KANDIDATURE.

New York, N. Y. — Senatorja Hiram Johnsona iz Kalifornije je navdušeno pozdravilo nad tisoč oseb, ko je v sredo sveder na pojedini, prirejeni njemu na čast, izpodbijal predsednikov načrt za ameriški vstop v mednarodno sodišče ter rekel, da koprne evropski narodi po ameriškem slatu in naših vojakih, ne pa po preudarnosti in pametnosti ameriškega naroda v reševanju evropskih zadev.

Pojedina, ki so jo hoteli Johnsonovi prijatelji izrabiti za začetek predsedniške volilne kampanje senatorju v prid, se ni izkazala za tako, čeprav so dali tisti, ki so sedeli za pregrnjanimi mizami na pojedini, duška svojemu navdušenju ter vzklikali »Hiram v l. 1924«.

Ponovno je bilo poudarjeno od strani senatorja Johnsona samega in republikanskega voditelja v državni republikanski politiki George Henry Payna, da je ta stanek smatrati za nepolitično dogodek.

Mr. Payne je dejal, da predstavlja gostje, ki so prihiteli pozdravljati povrtnega senatorja, iz vseh delov te dežele, nasprotujočih si političnih prepričanj. Edini namen te sestanka je, povedati in razjasniti par točk glede evropskega položaja.

Senator Johnson je bil burno odobravanje, ko je dejal, da veruje v ameriško bodočnost, če se Združene države ne bodo vmešale v evropske zmešnjave in prekucije.

Domačim ekonomskim vprašanjem je senator posvetil le nekoliko stavkov, ali domačih političnih problemov pa se sploh dotaknil ni. Mnogi gostje so pričakovali, da se bo Hiram izjavil, koga bi rad videl v beli hiši v prihodnji službeni dobi. Mednarodno sodišče je bil glavni predmet, s katerim se je Hiram Johnson pečal v svojem znamenitem govoru.

»Kar smo obodili za časa demokratske administracije, ne bo« (Dalje na 2. strani.)

Napredni rudarji imajo svoj list.

»The Progressive Miner« je bil izdan v šestih jezikih, med katerimi je tudi slovenski.

Pittsburgh, Pa. — (Feder. Press.) — »The Progressive Miner«, bulletin za dogodke in interese vseh naprednih rudarjev, je glasilo Mednarodnega odbora naprednih rudarjev, ki je prišlo izhajati v Pittsburghu. Prva številka je izšla 14. julija na štirih straneh majhne oblike, in sicer v angleškem, slovenskem, hrvaškem, poljskem, madžarskem in italijanskem jeziku.

Prva številka strogo obsoja dualizem in odeepjevanje ter poziva rudarje, naj se drže svoje stare unije. — List izhaja dvakrat v mesecu in stane letno \$1. Naslov lista je: 35 Miller St., Pittsburgh, Pa.

JUGOSLAVIJA NI PODPISALA LOZANSKEGA MIRU.

Beogradska vlada noče prevzeti dela turškega dolga.

Lausanne, Švica, 26. jul. — Jugoslavija ni podpisala lozanske mirovne pogodbe s Turčijo zadnji turek. Jugoslavanski delegat Spalakovič je pojasnil, da njegova vlada noče prevzeti odgovornosti za sklep glede proporcionalnega porazdeljenja turškega državnega dolga po teritoriju, ki ga je Turčija izgubila.

ARMADA OTROŠKIH DELAVCEV RASTE.

St. Louis. — (Fed. Press.) — Dvakrat toliko dečkov in deklic od 14. do 16. leta letos vprašuje za delo kot je lani v tem času. Otroci morajo imeti dovoljenje od šolskega odbora za začetno mezno delo med počitnicami. Odbor je že prejel 3000 prošenj za dovoljenje, pričakuje pa, da armada otroških delavcev naraste na 5000. V prejšnjem letu se je zglasilo samo 1500 otrok. Šolski odbor je mnenja, da naraščajoča draginja sili otroke delavskih staršev v delavnice, ker očetova plačila ne zadostuje.

ALI LEZE MEHIKA NA ZAJ V REAKCIJO?

Governerske volitve so se vršile po starem Diazovega načina.

Queretaro, Mehika. — (Feder. Press.) — Mehika se vrača v svoje stare normalne čase — in zato bo menda vsak čas priznana od Združenih držav. To pokazuje sledeči slučaj:

Dne 10. junija so bile governerske volitve v Queretaru. Prejšnji governor je bil imenovan vrhovnim sodnikom. Predno je odstopil, je na željo kooperativistične stranke (vladajoče stranke v sedanjem mehiškem kongresu) odredil zakon, na podlagi katerega lahko sto oseb ali več ustanov politično stranko in nominira kandidata, toda vsaka stranka mora imeti svojo barvo na glasovnici.

Kooperativisti so na to organizirali 25 strank s različnimi imeni in vsi mogočimi kombinacijami mavričnih barv. Vse te sleparske stranke so pa nominirale enega samega kandidata, ki je bil Francisco Ramon Luque, kandidat kooperativistične stranke. Njegov protikandidat, dr. Siurob, katerega so nominirale delavske in kmetijske organizacije ter napredni elementi, je k sreči odkril, da nasprotniki še niso porabili črnolote barve. Na glasovnici je bilo 27 strank, in sicer 25 s kandidatom Luquejem, dve pa s kandidatom Siurobom.

Dva dni pred volitvami je governor ukazal s silo razorožiti kmete in delavce, dočim so kooperativisti ostali oboroženi do zob. Kooperativistična stranka je naročila iz Mexico Cityja 80 pušk in 5000 strelnih nabojev, s katerimi so bili oboroženi kazenci iz dveh ječ z naročilom, naj počakajo kmete na volilni dan na cestah in jih poženejo nazaj v hribe kot upornike. Kooperativistični kandidat je bil seveda izvoljen — na najboljši sleparski način.

V državi San Luis Potosi se vrše governerske volitve v avgustu in kooperativisti se že pripravljajo na korupcije.

ŽENSKA SE JE POIZKUSILA UMORITI DVAKRAT V 24 URAH.

Chicago, Ill. — V manj kakor štirindvajsetih urah se je mrs. Robert Harris, stara 30 let, poizkusila umoriti dvakrat. Ali oba krat se ji je poizkus izjalovil, kakor poroča dr. John J. McDonald, ki je zdravnik v bolnišnici Johna B. Murphysja.

V pondeljek ponoči je pogoltnila petdeset zrnatih veronala. Takojšnja zdravniška pomoč jo je rešila smrti. V torek popoldne si je poizkušala prerezati vrat s britvijo, pa ji je to nakano preprečil zdravnik dr. McDonald.

30.000 zidarjev zastavkalo v Rimu.

Rim, 26. jul. — Okrog 30.000 zidarjev je danes zastavkalo v Rimu, ko jim je fašistovska vlada ustavila draginsko subvencijo. Fašisti so zagrozili, da zadušijo stavko za vsako ceno. Prvi nemiri so se že pojavili.

Na Irskem spet pokajo bombe.

Belfast, Irska, 26. jul. — V vojašnici v Balintri, okraj Donegal, se je danes zjutraj razstrela bomba, ki je podrla poslopje in poškodovala sosednjo hišo. Ubit ali ranjen ni bil nihče.

Finančni krah v Nemčiji.

Veliki izgredi so zadivjali v Berlinu, ko je marka padla na 800.000 za dolar in so trgovci v hipu podvojili in potrojili cene živil. Obupani ljudje mečejo ničvreden papirnati denar po cestah. Komunisti pozivajo delavce in kmete na revolto. Vlada je mobilizirala policijske rezerve in narodno gardo. Silna panika po vsej Nemčiji.

Berlin, 26. jul. — Veliki izgredi divjajo v Berlinu. Polcija je brez moči. Vlada je mobilizirala narodno gardo in nervozno čaka na alarm, ki naznani izbruh revolucije.

Pruski in zvezni vladni uredniki sede na bežečem vulkanu in strahoma gledajo, kje se odpre žrelo, ki jih morda pogoltne.

Strahna panika je pretresla Berlin, ko je marka padla na 800.000 za dolar in ko so se cene živil v hipu podvojile in potrojile. Na trgih so vzbuknili izgredi. Raskočne žene so malome pobesnele, ko so videli, da svežnji papirnatih mark ne kupijo več tega, kar so kupili včeraj; trgovci so izjavili, da ne sprejmejo več mark. Žene so napadle prodajalnice, pridružili so se moške in vnelo se je sto bitk za krompir in druga preprosta živila. Polcija, ki je bila poslana trgovcem na pomoč, je stala na strani in prekrizala roke; ni mogla kaj velikanskim množicam izstradanega ljudstva.

Izgredniki so klicali nebo in pekeli na maščevanje nad kapitalisti in profiterji. V nekaj urah so bile prodajalnice z živili izpraznjene; tiste, ki so jih lastniki zapahnilili, so bile hitro odprte. Delavci so razbili vrata in okna ter odnesli vse, kar je bilo v njih.

Druga panika je bila na borzi in pred državno banko. Na tisoče ljudi je oblegalo državno banko od ranega jutra. Hoteli so izmenjati čke, toda banki je zmanjkalo bankovcev. Ljudje so prišli s šaklji, košarami in celo z vozovi po papirnati denar, kljub temu ga je zmanjkalo. Iz državnih tiskarn so vozili marke neprenehoma, toda ni jih bilo dovolj. Tedaj se je zgodilo nekaj nezalasnega. Česar še ni bilo v zgodovini denarstva. Podpredsednik državne banke Glasenapp je apeliral na tiskarne vseh velikih časopisov, naj pomagajo vladi tiskati bankovce! (Dalje na 2. strani.)

Amerika se je podala Turkom.

Sprejela je točke, ki so jih podpisali zavezniki.

Lausanne, Švica, 26. jul. — Ameriški poslanik Jos. C. Grew je večerj sprejel za ameriško-turško pogodbo vse tiste klavzule, ki so jih podpisali zavezniki v njihovi pogodbi s Turčijo in katere se tičejo zaštite inozemcev na Turškem. Klavzule nadomeščajo stare klavzule, katerih so se Turki iznebili.

Grew je dejal, da dotične klavzule ne dajejo nobene zaštite tujcem, ali ker so jih zavezniki sprejeli, ne more Amerika storiti drugega, kakor da jih tudi ona sprejme.

Med Ameriko in Turčijo je še težeje odškodnine za ameriške trgovce, carine in naturalizirane Turkov v Združenih državah. — Vsi delegatje so zapustili Lazano, samo Turki in Američani so še tu.

VSI POBEGLI NORCI PRIJETI.

Chester, Ill. — Vsi kriminalni norci, ki so zadnje nedelje pobegnili iz tukajšnje blaznice, so zopet na varnem za omrežjem. Zadnji begunci so bili prijati v četrtek zjutraj.

VEREME.

Chicago in okolica: V soboto oblačno in morda deževno. Južni in južnozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 78, najnižja 68. Sonce izide ob 5:7, zaide ob 8:15.

REPARACIJSKA KRIZA.

Poincare pesti Belgijo in v Londonu je velika jeza, ker Francija odlašala.

Pariz, 26. jul. — Belgijska vlada je večerj po avrjem poslanika v Parizu vprašala francosko vlado, če lahko pošlje separatni odgovor Angliji na njeno noto glede reparacij. Najmanjšega dvoma ni več, da bosta Francija in Belgija odgovorili vsaka zase.

Snoči je prišla vest iz zanesljivega vira, da je Poincare odgovoril belgijski vladi, da ne sme mešetariti s Nemčijo niti s Anglijo glede pasivne resistence v Poruhrju. Zadeva je kritična. Razkol med Francijo in Belgijo je očiten.

London, 26. jul. — V krogih angleške vlade in parlamenta vlada velika jeza, ker Francija odlašala s odgovorom na noto Anglije. Vlada se boji, da pride do eksplozije v nižji abornici prihodnjil pondeljek. Delavski poslanci, liberalci in celo mnogi pristali vlade zahtevajo vedno glasneje, da mora biti konec tajnosti glede note in da vlada javno razglasi svoje stališče.

Londonski listi pišejo, da Poincare nalašč zavlačuje odgovor preko 4. avgusta, ko odide angleški parlament na poštice, da bo potem lažje spletkaril za kulnami tajne diplomacije.

Katoliški duhoven obsojen radi ponaredbe in žganja.

Ponaredili je ime usmiljenke Germaine na papirju, ki ga ta ni marala podpisati.

MUNŠAJNARJA ČAKA ZAPOR OD 1 DO 5 LET V ZVEZENI JEČI.

Denver, Colo. — Katoliški duhoven in bivši župnik cerkve sv. Anse v Arvadi, ki je denversko predmetje, je bil izpisan za krivega na zveznem sodišču v sredo radi ponaredbe imena in krivitve Volsteadove postavbe.

Duhovnik je ponaredil ime sestre prednice v Mullenovi hišnici, ko ni marala podpisati dovolilnega papirja za opojne pišane. Po tej obsodbi čaka gospoda nuncija Graeca neprijetno in zoprne bivanje v zvezni ječi. Zapor utegne trajati najmanj eno, in največ pet let.

Velika senzacija je nastala v sodni dvorani, ko sta sestri usmiljenki Germaine in Justina kot priči nastopile proti obdolženemu duhovnu.

Sestra Germaine je izpovedala, da je duhoven Graec zahteval od nje, naj podpiše dovoljenje za en sodeček žganja. Pozneje ene je duhoven vrnil ter ji dejal, da se mu je podpisano dovoljenje izničilo. Ne da bi prečitala pisanje, je podpisala tudi drugo dovoljenje. To se je glasilo za deset sodečkov, kakor je dognala vladna oblast. Sestra Germaine ni marala podpisati tretjega dovoljenja, ko je duhoven Graec tretjič zahteval njen podpis. In to je tisto dovoljenje, na katerem je ime sestre Germaine ponarejeno.

J. K. Mullen, ki je lastnik tozadnje hišnice in denverski multimilijonar, je potem nastopil kot priča ter izpovedal, da ni prejel pisma, ki bi mu naj ga bil pisal duhoven Graec ter v njem razložil, zakaj je naročil toliko žganja za zavod.

Mullenova hči ga. Katarina O'Connor je imenovana kot pajočica in sokriva duhovna Graec.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (vključno Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta in \$1.65 za tri mesece, in za inšpekcijsko \$5.00.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.
Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglasu n. pr. (Julija 21-23) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo pravilno, da se vam ne ustvari list.

KALIFORNIJSKI PODJETNIKI SE POSLUŽUJEJO ZOPET STARE ZVIJAČE.

Marsikateri delavec, ki zaide v Kalifornijo, se čudi, zakaj so tam delavske mezde nižje kot v srednjem zapadu in zakaj so delavske strokovne organizacije šibke.

Podjetniki v Kaliforniji se poslužujejo vsako leto stare zvijače, da pritiskajo na delavske mezde in onemogočijo organiziranje delavcev. Ta zvijača je zelo enostavna in izrabljena je bila že tolikokrat, da bi se ji delavci lahko izognili, ako bi malo razmišljali in se prepričali o delavskih razmerah, preden se podajo na pot v Kalifornijo.

Kadar so podjetniki v Kaliforniji v zadregi, tedaj oglašajo v časnikih v srednjem zapadu in na vzhodu, da potrebujejo delavce. Taki oglasi so sestavljeni na kričav način. Vsakemu delavcu je delo zagotovljeno in obljubljeno se visoke mezde. Tako privabijo delavce v Kalifornijo, ki seveda ne dobe dela, ker ga ni za vse delavce, ali ker nočejo delati za sramotno nizko mezdo, katero jim podjetniki ponudijo, ko pridejo v Kalifornijo.

Podjetniki si zaradi tega ne belijo glave, ampak sodijo takole: "Zdaj imajo še denar, ki so ga prinesli s sabo in za to ne marajo delati za mezdo, ki jo njim ponudimo. Počakajmo, da potrošijo denar in delali bodo za vsako mezdo, ki jo dobe."

Na ta način skrbijo podjetniki, da je rezervna armada brezposelnih delavcev v Kaliforniji vedno velika. Kjer je število brezposelnih delavcev veliko, tam je skoraj nemogoče organizirati delavce, še težje je pa pritisniti na podjetnike, da povišajo mezde.

Tako je neki rojak, ki se je mudil na obisku v Kaliforniji, poročal, da prejemajo tesarški delavci po sedem dolarjev mezde na dan v Los Angelesu. Sploh je mezda nizka v spodnji Kaliforniji.

Tovarnarji za lesne izdelke v nižji Kaliforniji zopet vabijo delavce v Kalifornijo. Obljubljajo jim delo in druge dobrate.

Delavci, ki so namenjeni v Kalifornijo, naj se preje informirajo pri svojih prijateljih, kakšne so delavske razmere v kalifornijski industriji, preden se podajo na pot. Slovenska narodna podpora ima tam svoja krajevna društva. Kdor nima prijateljev in znancev v Kaliforniji, naj se obrne na društvene tajnike krajevnih društev S. N. P. J., preden se poda na pot, da ne bo razočaran, ko pride v Kalifornijo. Veliko bolje je, da se delavec preje informira o razmerah, preden odpotuje v popolnoma neznan in tuj kraj. Marsikateri delavec, ki se ni ravnal po tem nasvetu, se je dostikrat kesal, da ni preje uvedel poizvedbe o razmerah, preden je odpotoval. Kajti ostal je brez sredstev med tujimi ljudmi, ko je potrošil svoj težko prislužen denar, in prijeti je moral za delo za vsako mezdo, ki mu jo je ponudil podjetnik.

Delavci bodite previdni, kadar podjetniki vabijo na delo, kajti previdnost je mati modrosti.

KAJPADA, KAR VERJEMIMO!

Mesarski trust ni trust. Saj ta mesarski trust, ki je bil ustanovljen, ko se je Armourjeva družba združila z Morrisovo ni trust. Saj tako je tolmačiti besede, ki jih je podala Armourjeva tvrdka.

Poljedelski tajnik ni naklonjen mesarskemu trustu. Farmarji vidijo v mesarskem trustu svojega največjega škodljivca, ker jim narekava ceno, po kateri naj prodajajo klavno živino in druge poljske produkte, katere je pričel trust kupovati. Zvezna obrtna komisija tudi ni naklonjena mesarskemu trustu. In tako še marsikateri javni uradnik ni podpornik trusta, kajti zaveda se, da trusti niso koristni ljudstvu, dokler so privatna lastnina. Le o justičnem tajniku Daughertyju gre glas, da je izjema.

Armourjeva tvrdka, ki se je združila z Morrisovo, meni, da je prevzela Morrisovo tvrdko v interesu producentov in konzumentov. Torej Armourjeva tvrdka noče kontrolirati cen, ampak njena globoka želja je, da služi ameriški ljudstvu.

Kdo bi bil mislil, da imajo trustovci tako dobro srce za ljudstvo, da vse izvrše le v njegovem interesu in ničesar v svojo korist. Kajne, ali so ljudje hudobni? Vedno očita trustovcem, da se združujejo, da spravijo cene in produkcijo pod svojo kontrolo, ker jim kontrola nad cenami in produkcijo osigura večji dobiček in uničenje vsakega konkurenta, ki bi se drznil njim križati pot. No, trustovci so pač nedolžna jagnjeta, ki ne skale nikomur vode.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Ne v St. Louis! Strokovne delavske unije v St. Louisu svara delavce izrom Amerike, naj se ogibljejo tega mesta. Skoro vsi stavljenki delavci so na štrajku in delodajalci bi radi napolnili mesto s tujci, da bi lažje zadržali stavke. Kapitalistično časopisje zlobno piše, da v St. Louisu manjka delavcev.

Povprečna mezda tovarniških delavcev v državi Massachusetts je v juniju padla pod \$25 v tednu. V maju je še bila \$25.13, v juniju je pa že padla na \$24.98. Istočasno je število zaposlenih delavcev v tej državi padlo od 231,402 na 226,192.

Stavka čevljarjev delavcev v Brocktonu, Mass., se nadaljuje.

Stavka mornarskih delavcev, ki so člani organizacije "Industrial Workers of the World", je istočasno izbruhnila v New Yorku, San Franciscu in v par pristaniščih na Jugu.

Meunjski rudarji odhajajo iz Ohija. Stopenjdeset meunjskih rudarjev je to dni zapustilo Mineral Sidning pri Cambridgu, O., kjer so pobirali premog na površju s pomočjo garne lopate. Rudarji so naglo odšli, ko so unijski rudarji na javnem shodu protestirali neunijskemu obratu sredi 5000 organiziranih rudarjev v okolščini Cambridga. V Ohiju je mnogo takih "strip-jam" in odtonitni delavci so večinoma neorganizirani. Tekom stavke rudarjev pred enim letom so te jame obratovale s polno silo in celo ob nedeljah in praznikih, podnevu in ponoči.

Razne vesti.

KUKLUKSOVOI PODPIRAJO
McADOO-A, PRAVI BIVŠI
GOV. FERGUSON.

Fort Worth, Tex. — Kmetje naj si prisvojijo vlad. dokler si vlada ne prilasti kmetov. Tako meni bivši guverner J. E. Ferguson. "Vprašanje kukluksizma je jako žalostno in resno vprašanje," je dejal Ferguson. "Ali celo to ni bojni kile za prihodnje predsedniško kampanjo. Čas je že, da opustimo tiste sladkorne frize, s katerimi pravimo, češ, da jo meč kukluksovec dosti dobrih ljudi."

"Kukluksovec namerava postaviti svojega človeka za predsednika Združenih držav. Jaz menim, da je William McAdoo prijatelj kukluksovcev. Celotno daleč me žene misel, da smatram McAdoo-a za člana kukluksovske organizacije."

"Manj kakor pred devetdesetimi dnevi so ga njegovi največji prijatelji v Texasu vprašali, če je res kukluksovec, na kar ni maral ničesar odgovoriti. Ni rekel, da ni, niti ne, da je."

McAdoo utegne biti kukluksovski predsedniški kandidat v Texasu.

OGROMNA POVODNA ŽIVAL V NEBRASKI.

Omaha, Neb. — Blizu malega mesta Hay Springs, Neb., je že skoro tri leta ogromna predpostavna žival v velik strah vsem ljudem, ki imajo količkanj posla na jezeru Big Alkali. J. A. Johnson iz mesta Hot Springs poroča o tej vodni pošasti tole:

"To pošast sem videl jaz sam zadnji jesen. Lahko navedem še drugih štirideset ljudi, ki so jo videli. Ali ker se da rajša videti v trdi temi ponoči, jih je le malo, ki bi jo videli tako natanko, kakor sem jo jaz."

"Sotorili smo malo proč od jezera dva moja prijatelja in jaz tisto noč poprej, preden smo vstali prihodnje jutro zgodaj ter šli loviti gos. Naša pot je bila tik ob jezeru. Tedaj zagledamo velikansko žival, ki je bila skoro tri četrtine svojega trupla nad kalno vodo blizu obrežja. Bili smo manj kakor dvajset vatlov od nje, in žival nas je morala tudi nemudoma ugledati, zakaj, dvignila je svojo glavo, nekam zamolklo zasikala ter izginila."

"Žival je bila kakih štirideset čevljev dolga. Precej je bila podobna aligatorju, le njena glava je bila topejša. Med očmi in nosnicami je imel nekakšen izrastek, rogu podoben. Žival je bila po celem truplu močnejša od aligatorja. Ali bila pa ni nerodna v svojem gibanju in kretanju. Njena barva je bila temnosiva ali rjava, kakor se nam je zdelo."

"Kakor mislim, mora biti kak podzemski prehod iz jezera k

drugim podzemskim jezerom, in pošast prihaja najbrž le slučajno na površje jezera Big Alkali. Takšne geološke formacije niso redke. Mnoge so znane v Kentuckiju in Virginiji, kjer so našli šestkrat slepe ribe in druge vodne živali. Pojasniti ne morem ničesar drugega."

Ribiški klub v Allianci blizu mesteca Hay Springs je pooblastil svojega predsednika, naj naroči iz Bostona orodje, ki je potrebno za lov na kite. Zbrali bodo veliko skupino ribičev ter šli nad tisto povodno pošast. Vprašanje je le, če se jim bo dala vjeti.

Ruski duhovni so danes vozniki in berači.

Moskva. — Ruska cerkev je padla z višin silnega bogastva v nižnje prave boje. Pred revolucijo je imela cerkev 70 milijonov dolarjev letnih dohodkov in škofje ter nadškofje so imeli zasebne dohodke kot veliki knezi. Danes nima cerkev niti rublja dohodkov. Vsa cerkvena poslopja so državna last. Mnoge cerkve so izpremenjene v gledališča, dvorane in v druge posvetne svrhe; veliki samostani so zdaj delavski domovi. Prejšnji nadškof v Moskvi je živel v sijajni palači, sedanjí nadškof stanuje v bornem stanovanju v tretjem nadstropju hiše, v kateri je lekar na v pritličju. Menihi v samostanu Aleksander Nevski Lavra, ki je bil najbogatejši kloster v Rusiji, žive danes ob kruhu in vodi in njih obleka je razpadla v caje. Mnogi stari popi sede ob cestah berači, drugi pa so vozniki in krošnjarji.

Moskva je polna avtomobilov.

Berlin, 26. jul. — Polkovnik William N. Haskell, direktor Ameriške pomožne uprave, ki se je tu ustavil na potovanju iz Rusije nazaj v Ameriko, je rekel v intervjuju, da so moskovske ulice danes polne avtomobilov, tako da je nevarno prekorajšiti cesto. Na križiščih stoje policaji in uravnavajo promet kakor v ameriških mestih. Pred dvema letoma, ko je Haskell prvič prišel v Moskvo, je videl le nekaj kočij in redkokdaj kak avto.

Glede sovjetske vlade je Haskell dejal: "Sovjetska vlada je čvrsto utrjena od Vladivostoka do Rige in ostane v Rusiji. Rusija bo letos eksportirala dva milijona ton žita."

Nemci aretirali francoskega kurirja.

Berlin, 26. jul. — Kurir francoskega poslanstva v Berlinu je bil večeraj aretiran v Hagenu, na robu okupiranega Poruhrja, in preiskan. Važne listine, namenjene poveljstvu francoskih čet v Poruhrju, so mu bile odvzete, naker je bil kurir izpničen.

Časnikarji v Italiji protestirajo.

Rim, 26. jul. — Delegacija Zveze italijanskih časnikarskih društev je posetila Rusolinijo in predložila resolucijo, ki jo je sprejela Zveza proti novi tiskovni naredbi vlade. Zveza izjavlja, da zakon pomeni smrt za vse dostojno časopisje. Mussolini je hinavsko odgovoril, da upa, da se bodo uredniki ravnali po zakonu.

SENATOR JOHNSON JE PRIČEL BOJ PROTI MEDNARODNEMU SODIŠČU.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Mo sprejeli pod republikansko." je dejal.

Mnogi senatorjevi prijatelji so se poganjali zanj ter izrekli željo, naj bi bil on predsedniški kandidat prihodnje leto, in njegovi nazori glede mednarodnega sodišča popolnoma nasprotujejo onim predsednika Hardinga.

"Nič se ne zmeni v Evropi za mednarodno sodišče," je povedal senator iz Kalifornije. "Ali vsem pa je za to, da stopimo mi vanj. Nič ne pričakuje, da bi bilo mednarodno sodišče v stanu rešiti le en sam mednarodni problem. Ali zelo mnogim pa se zdi, da bi Združene države ne bile s svojim vstopom v mednarodno sodišče samo na poti v ligo narodov, nego da bi se morale vdeleževati vseh evropskih prekuacij in preprirov."

"Naj kdo misli, če kakor hoče, grozno je reči našemu narodu, da bo mednarodno sodišče zaustavilo in odpravilo vojne, ali da bo imelo sploh kaj ninkna na vojne. "Nezadovoljnost v naši strani" je vprašal. "Seveda vlada nezadovoljnost. Ali ne izvira pa iz nezadovoljnosti z ljudstvom, nego iz tega, ker je ni. Če smo tako slabotni, če so naši napori tako ničeviti, da ne moremo izdelati postav, s katerimi bi bilo odprav-

ljeno in prepovedano otroško delo in določena ženskam najmanjša življenska mezda, potem ne zre priprost človek z zaničevanjem samo na nas, nego si upa zreti po strani tudi na sodišča sama."

"Če bi bila ena desetina naših naporov, ki streme za tem, da bi se ta dežela vmešala v evropsko politično in ekonomsko godljo, posvečenih stremiljenju, potegniti Združene države iz domačega blata, pa bi imeli srečno, zadovoljno in uspevačo ljudstvo."

"Tuja propaganda zastruplja narod," je rekel senator. "Ta propaganda izhaja iz angleške dežele, čeprav ni Anglija slabša od drugih evropskih dežel. Anglija stremi za trgovskim nadvladjem. Francija si na vsak način prizadeva ohraniti kontinentalno stališče in svetovno silo. Nemčija, razorožena, razdrapana, razorana, vidi, kako gre pokrajina za pokrajino rakom žvižgat. Zato ži vidi v duhu dan obračuna. Italija je še šopiri kakor petelin na gnoju ter venomer vpije na ves glas: "Ničesar za nič." Balkanske države so še vedno v stanu zapletati svoje velike sode ter se razen par drobnih izjem trdovratno drže svoje stare balkanske metode, po kateri je zamenjavati ministru z umori."

"Nobenega poudara nisem videl za zmešnjave," je dejal dalje senator iz Kalifornije. "Toda prav natanko sem pa videl razloga za prihodnji konflikt. Nova krvava vojna se poraja. Rad bi jo preprečil, če bi to le mogel. Ali če se ta krvava vojna ne bo tikala nas in se bo izcimila iz vzrokov, ki nimamo mi z njimi prav nobenega posla, potem bi jaz ne poslal niti enega samega ameriškega vojaka preko morja."

FINANČNI KRAH V NEMČIJI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Finančni krah je tukaj. Ljudje so se navahili na banke in jemljejo prihranke, da hitro kupijo kakšno blago, ki ima še kaj vrednosti. Denar je brez vrednosti. Ljudje mečejo šope bankovcev po ulicah in obupni teptajo po njih. Ko je državna banka izplačala 60 milijard mark, je zaprla vrata z naznanilom, da jutri pridejo bankovci samo še po milijon, pet milijonov in deset milijonov mark. Marka ni vredna nič. Grozna konfuzija je zavladala, ker nihče ne ve, ali sploh še kaj dobi za denar in koliko je treba plačati.

Medtem je začela tuliti politična burja. Paletisti, socialisti in komunisti organizirajo bojnevo čete. Komunistično glasilo "Rote Fahne" je objavilo večeraj na čeli prvi strani apel na srednje sloje, javne uradnike in kmete, naj se pridružejo komunistom. Na delavce je izdan apel, naj pridejo z orožjem v rokah prihodnje nedelje v Potsdam, naj se dvignejo takoj proti kapitalistični vladi in ustanove delavsko vlado Nemčije.

Pruski minister za notranje stvari Severing, socialist, je velel mobilizirati vse policijske rezerve, svezna vlada pa je poklicala več bataljonov narodne garde na stražo okrog javnih poslopij.

Voditelji socialdemokratov se pritožujejo, da delavci trumoma stopajo v komunistične vrste. Mnoge velike strokovne unije v Berlinu so v celoti prestopile v tabor komunistov.

Cologne, Nemčija, 26. jul. — Marka je večeraj padla na tri milijone za sterlingski funt in med trgovci je zavladala panika. Vsi prebivalci mesta so planili v prodajalnice in kupili vse, kar so mogli, v strahu, da jutri pesko-čije cene. Nekateri trgovci so zaprli prodajalnice takoj, ko so se večeli o silnem padcu marke.

Funt krompirja je v terek veljal še 3000 mark, večeraj je cena poskočila 6800 mark in danes velja še 10,000 mark.

Prosapa je 32 let. — Da ljudje prespijo tudi več let, je bilo dokazano že večkrat, toda rekord v tem oziru je dosegla neka švedska kmetica, ki se je skozi 32 let neprestano nahajala v spečem stanju. Kot pripoveduje nek angleški list, je neka deklica Karolina Karlstatter, stanujoča v neki švedski vasi, zaspala v šolski klopi, ko je bila stara 13 let. Zbudila se je šele, ko je bila stara 45 let. Iz otroške dobe podati se v dozorelo starost je nedvomno že precejšnja razbodje, toda Karolina se je prav kmalu znašla iz svojih otroških let v starosti. Rekla je, da se čuti čisto svežo in zdravo, kakor da bi imela noč dobre spanja. Njena glavna želja je, da bi mogla nadaljevati z učenjem tam, kjer je pustila pred 32 leti. Med stanjem spčnosti jo je

Meteoriti.

Tekma za mirovno nagrado.

Čenjeni Kajtebriga!

Ker ste podali svoj načrt za odpravo vojne in ste že v naprej odklonili nagrado \$100.000 za najboljši načrt, se hočem še jaz poslužiti te lepe prilike. Seveda se ravnajmo na vašo nagrado kakor vi, čenjeni K. T. B., kajti svet je še preveč nazadnjaški, da bi sprejel sistem, katerega vi priporočate, namreč socializiranih vseh virov bogastva, ali pa meje, ki ga hočem predložiti v naslednjih vrsticah in ki bi lahko služil kot uvod k vašemu načrtu.

Po mojem mnenju je treba za odpravo vojne najprej odstraniti vse kitajske zidove: državne in narodne meje. Te meje bi morale izginiti z zemljevida. Ljudem naj bi bila odprta pot po vsem svetu (ali zamenkrat saj v Evropi). Carina naj se odpravi, pravzaprav bi sama odpadla. Denar naj bi bil povsod enak.

Na ta način bi izginilo izkoriščanje države po državi in narodu po narodu in prenapeti nacionalisti bi ne imeli vzroka za bujkanje na vojno proti drugemu narodu za "osvoboditev bratov izpod tuje jarma" ali v svrhu maščevanja. Razume se, da bi moral veljati samo en jezik kot mednarodni uradni jezik, in sicer en jezik, za katerega bi se izrekla večina narodov.

Kronani vladarji morajo izginiti in ravno tako predsedniki republik in na njihovo mesto naj pridejo pokrajinski guvernerji po ameriškem vzgledu, ki bi ravno tako bili pod oblastjo vrhovne vlade in skupnega predsednika kakor v Ameriki. Guvernerji ne bi imeli vzroka in ne moči napovedati vojno sosedu kakor to dandanes delajo kronani vladarji iz lastnih nagibov.

Ravno tako bi ne mogli kapitalisti ene dežele prisiliti ljudstva na vojno proti drugi deželi, kadar so njih dobički v nevarnosti vlad zunanje konkurence, ker bi bil ves svet ali saj kontinent ena sama država; kapitalisti bi s kvečjemu še dajali sami med seboj, dokler se jim z boljšim družabnim sistemom še to ne zabrisa.

Tako bi bili slučajni, kakor je sedanjí francosko-nemški konflikt, nemogoči, ker bi se prirodná bogatstva vseh dežel izkoriščala vzajemno v prid vseh narodov. Namesto da bi drug drugega pobijali in uničevali sadowe delat skušali obogateti na račun drugih ljudstev, bi vsi delali skupaj in izkoriščali naravo namesto sosed sosedu in brat brata. Na ta način bi imeli blagostanje, kolikor ga more dati zemlja, in vojna bi bila nepotrebna in nepomna reč.

Združene države nam so lahko dober vzgled v tem oziru. Enkrat so bile tudi Združene države boljše razkosane in pod vlogo tega in onega evropskega kralja, in za te kralje so se morale bojevati druga proti drugi na svojo škodo. Ko so se pa združile in osvobodile, so naredile eno stvar za vse, en jezik in eno centralno vlado, enega predsednika (ne kralja) in dale enake pravice vsem narodnostim in verske dale so prosto pot medsebojni govorni brez carskih meja med seboj, svobodo izseljevanja in useljevanja iz ene države v drugo itd. Iz tega je sledilo, da so Združene države živele med seboj mirno (izvzemši enkrat) in to jih je povzdignilo z neverjetno naglasi do današnje višine bogatstva in moči.

Mislite si, kaj bi bilo iz Združenih držav ameriških, če bi vsaka imela okoli sebe kitajski zid za tem zidom vsaka svojo armado, svojega vladarja, svojo carino, trgovino, vsaka svojo skupino kapitalistov in druge, s katerimi sovražne spakarije v obliki raznih zakonov! Kaj mislite, kaj bi bil mir, kje napredek in kje bi bil Amerikanci bi se pobijali med seboj, bile bi večne vojne, položaj Amerike bi bil izkrajna dober onemu balkanskim državam. Tako pa so Združene države "the best country in the world".

Mar bi Evropi škodil tak sistem?

Fr. Rudman, 3005 S. Springfield Ave., Chicago, Ill.

bilo nemogoče zbuditi in moral so je nasiloma pitati. Zato, da se je tako pozno zbudila, poznajo ravnotako malo vzroke, kakor ja niso poznali, ko je zaspala za dolga leta.

SLIKE IZ NASELBIN.

Milwaukee, Wis. — Piknik Slovenskega doma — velikanški piknik za milwaukee Slovence! Prvo pet tisoč rojakov se je zbralo! — O, pardon; nak, tako malo. Tako hvala je za preveliko navadi in običajno ne rodi velikega sadu. Zato napišem o tem pikniku le pribito resnico. Ni me sram in sram in tudi ne poznam nobenih razlogov, da bi moral zaupati resnico. Odvisen popolnoma od dela svojih rok, kot tak pojam samo golo resnico, katera, nam, da bo več zalega kot pa lažljiva reklama. Dan 22. julija je bil določen, da pokažejo milwaukee Slovenci, kako da sega njih spoznanje glede potrebnega lastnega ognjišča. Piknik je dosegel svoj namen. Bil je vroč dan, jasno, brez sapa, kratka dan, kakoršen tira človek ven iz mestnega zidovja, na kjer ni mestnega prahu, miru in druge nesnage, ki jo imavamo navadno vsaki dan. Človek si počel hladnega zraka, hladu v senčnem vrtu. Skratka, bil je to najbolj ugoden dan za piknik.

Mnogo je bilo govorjenja o pikniku Slovenskega doma, pripravljalni odbor se je trudil kot navadno ob takih prireditvah. Učitali so, koliko ljudi bo prišlo na ocenjenju naših društev, katero so povečini sklenila, da se udeležijo korporativno. Poleg vsega govorjenja in govorjenja je bila udeležba v mojih očeh večja, kot me pričakovali. To pa za to, ker so mi znani vsi pomisleki naših milwaukee Slovencev glede delovanja za Slovenski dom.

Že zgodaj jutraj se je odpravljalo par naših poštvalnih rojakov na veselilni prostor, da pripravijo vse potrebno. Potili in trudili so se z zavestjo, da opravljajo koristno stvar v prid milwaukee Slovencev. Medtem pa po naših slovenskih (večinoma "zarentanih") hišah ugibali in ukrepali, kam bo najboljša, da pridemo. No, največ iz teh koščke se jih je odločilo, da je mahneno proti Knulanovi farmi na pikniku Slovenskega doma.

Po trgovinah so ukrepali, govorili, protestirali in sodili o tem pikniku in o Slovenskem domu na najbolj različne načine. "Vrag dнесi požaru, ki prireja tako stvar za svoje žepce. Jaz že ne vem blizu, to je sam humberg. A, vsak mora naprej gledati za sebe, prmojkršen" itd.

Drugi zopet, ki že nekoliko nekeje sedijo med nami, so poznali, da je njih telo pred nadom. Odpeljali so se lepo kam na vodo in študirali narodo zavist: kam se le rinejo ti beda-tili Jaz naj bi jim celo pomagal svojimi groši... in tako spodelal sam sebe! Nak, ne boš Jaz, ne!

Tretji, kateri so bili nekoč tudi le narodni "mučeniki" — vsaj o njih mnenju — se že ne izpla-va več riniti z glavo ob trdo skalo, zato so se podali kam na ribji ov, kjer so se na rovaši Slovenkega doma kratkočasili in zblali pomilovanja vredne šale.

Našli bi lahko še na stotine drugih vrst naših rojakov, ki so aviti vsak po svoje, toda žalostno, a resnično, ne po svoji krivdi, saj večina ne, ampak je "kriva" naša pomilovanja vredna socialna vzgoja.

Valel omejenega prostora mo- pa le nazaj k pikniku. S prvo karo, to je ob pol dveh je pripeljalo le kakih 25 ljudi. Upam, da so zmajevali z glavami. Prvi, kaj, kakšni mrlji so ti naši Slovenci; pa za tako važno stvar gre. Mogoče jih pride dosti s rugo "spezial" karo, so bile mes pripombe. In res, z drugo karo se je pripeljalo lepo število rojakov, a po večini samih zna-lij obrazov. Prišli so ubogi tovar-iški trpin, ki po navadi posesti vse slovenske prireditve, pa ljubido socialistične, boljše ali pa cerkvene.

Sestal sem se medtem z roja-ov, ki je prišel iz sosednje nase-bine Racina, Wis. Z začudenim o-razom je vpraševal, kje so drugi ljudje. Pričakoval je bil, da bo videl vsa nasebina zbrano na tem pikniku, katerega čisti dobček je bil namenjen tako važnemu na-enu. Ovrmočen sem mu zatrje- val, da jih je še veliko za to stvar pa, da jih jih mogoče pride še več tretji uri. Bolje sem bil raz- ločen, ko sem videl, da so je iz- tretje kare v vsa pisana mico- na. Ljudje so se posedli okrog- iz je treba je bilo letati za stoli- za mizami.

Še so prihajali naši rojaki v av- tomobilih in med temi sem našel

končno par izjem, namreč naših trgovcev, salunarjev in podjetni- kov. Vredni so ti naši rojaki, da bi jih zapisal s polnim imenom, kajti oni vsaj v mali meri vedo, da smo prav vsi odvisni drug od drugega in da je za to njih dol- nosti biti poleg, kajti gre se za skupno slovensko stvar. Za danes še zamolčim njih imena, kajti no- čem sramotiti tistih, kateri se ni- so spoznali, da je njih sodelova- nje za Slovenski dom v Milwau- keeju ravnotako potrebno in ko- ristno kakor ono tovarniškega delavca. Želim le, da bi se v naj- krajšem času pridružili danes še manjšini, katera se trudi, da se postavi slovenska javnost v Mil- waukeeju na boljše stališče. Bo- jazem, da jih bo to uničilo, je brez podlage, ker ako se bomo enkrat popolnoma združili, bodo ali naši groši za vsakdanje potreb- ščine v tesnejšem krogu naših do- mačinov in na ta način bomo pov- zdigovali drug drugega, kakor tudi vsako našo skupno stvar ter nekoč prišli do veljave in upo- števanja povsod.

Opazoval sem veselo razpo- loženje ljudi okoli miz, plesalčno mladino, kako se je sukala ob svo- likih ubrane godbe, naše keglave, ki so jih celo popoldne nepretr- goma metali in podirali v anđi, da odneso to ali ono nagrado.

Prodajalec in prodajalke razne- repotije so tekali semintja tako dolgo, dokler so imeli še najmanj- ši up, da kaj prodajo. Vsi so de- lali, kolikor so paš najbolj mogli. Mislim sem si, ko bi paš te ljudi navdihnilo nekaj takega, da bi mogli zapopasti, kolike važnosti je njih delo, koliko zavisi od njih, kako lele bi bilo potem vse živah- nejše. Tupatam mi je zabrela na uho beseda, katera me je kot nož zadelo v srce: "O, saj je 'olrajt', saj gre za 'dom', pravzaprav za tiste, ki si bodo potem razdelili." Mislim sem pri tem na uboge po- štene ljudi, ki žrtvujejo svoj čas, svoj denar, le z namenom, svo- gati našemu zavolemu človeč- tvu. Kako 'sajajno' plačilo so ta- ke besede za njih trud, more za- popasti le tisti, ki se je že kdaj nahajal v takih okoliščinah in le tisti, ki ima pošteno srce ter naj- boljše namene.

Nj vokal v rta sem nato opo- zil, da se zbirajo polagoma pevel in pevke našega vrlega pevkega kluba "Danica". Nekako tiho so opazovali vrvenje okoli njih, si nekaj pošepetali in v kratkem je zaorila naša sladko mila pesem "Naša zemlja" in takoj nato še "Pozdrav". Človeku se je zdelo, da ori iz teh napevov svarišni glas ki nas opominja na naše dolno- sti napram zemlji in narodu, kjer nam je tekla zibelka in napram našemu maternemu jeziku, gne- vajemo tu v tujini valel naše brezbriznosti.

Tudi mnogo drugih je tako mi- sililo, kar sklepam iz aplavza po- katerih rojakov, ki so takoj ob- stopili "Danico". To je pevecem dalo nalogo, da so morali dodati še eno, katere niso zapeli z nič manjšim uspehom — pesem "Na- zaj v planinski raj". Izbrali so si ravno prave pesmi z ozirom na namen piknika. Poznalo se jim je tudi, da iz pesmi govore njih ar- ca. Vsa čast temu zavednemu klu- bu. Naj bi se pa obvarovali po- guhonskega črva, kateri je u- gonobil že veliko enakih klubov pred njimi.

Kmalu za tem je pozdravil predsednik Slovenskega doma, rojak Joe Matoh, vse navzoče s sledečimi besedami:

Cenjeni rojaki in rojakinje: V imenu Slovenskega doma vas po- zdravim in izrekam zahvalo vam vsem, ki ste na poziv or- ganizacije Slovenskega doma pri- hiteli semkaj in s tem pokazali, da podpirate to idejo, ki je za nas milwaukee Slovence velike važnosti.

Današnji piknik je prvi, kate- roga čisti dobček je namenjen Slovenskemu domu. Kakor je vsak začetek težak, tako je tudi delo- vanje za Slovenski dom v zvezi z nepopisnimi težkočami. Imeli smo že pred več leti v nasebini rojake, kateri so se pehali in trudili, da bi družba "Ilirija" uredila idejo, za katero se danes zopet z novimi močmi zavzemamo.

A nasebina je bila tedaj še ne- znatna, majhna, zato jim ni bilo mogoče stvari izpeljati, kakor so mislili. Danes pa je naše stališče drugačno. Nasebina je dobila iz- raz stalnosti, veliko rojakov je bilo še takrat namenjeno iti na- zaj v stari kraj, toda so se potem odločili ostati tukaj stalno. Tudi finančno stanje naših rojakov se je znatno izboljšalo, akoravno ne mogoče pri vsakem posamezniku, vendar pa v splošnem.

To so dejstva, na katera stavimo

svoje upe, da nam bo mogoče v doglednem času postaviti svoje lastno ognjišče.

Imamo rojake v naši nasebini, kateri niso samo navdušeni za dom, ampak so že tudi obljubili denarno pomoč, katera bo začela v kratkem igrati glavno vlogo, ako hočemo kaj izvršiti. Tudi ve- liko število delničarjev družbe "Ilirija", se je izrazilo, da poda- riyo svoje delnice za Slovenski dom. Vsa čast in hvala tem zaved- nim rojakom, oni so paš prvi, ki so spoznali, kaj Slovenci v Milwaukeeu potrebujemo, in za kar se danes mi žrtvujemo, je le nadaljevanje dela, katerega so oni započeli, a ga niso mogli izvr- šiti tako, da bi odgovarjalo vsem našim potrebam, valel razlogov, katere sem že prej omenil. Želi- ti je, da bi te rojake posnemali tudi drugi, ki se danes še niso od- ločili za to, obenem tudi naši tr- govci in podjetniki pokazali, da so vredni, da jim gremo v vseh ozi- rih na roke. Vsaj smo vendar vsi drug od drugega odvisni. Ako se je pa ta ali oni izmed nas nekoli- ko opomogel, je njegova pomoč lahko tem večja. Delujemo z ro- ke v roki in v kratkem času se bo dvigalo proti nebu mogočno po- slojpe, ki bo velika priča brat- stva, edinstva in skupnosti.

Ker je moja govorniška zmō- nost precej omejena, zato podelim besedo glede bodočega doma, roja- ku, ki je prišel danes iz Racina, Wis. ter se je prostovoljno ponu- dil, izpregovoriti par besed glede doma iz svojih lastnih izkušenj. To je rojak Joe Radelj.

Tovariš Radelj je nato povedal pomen, dolžnosti, potrebo skup- nega delovanja in žalostne izkuš- nje iz Racina, Wis. Brezpomemb- nost dela, ako se ne more dose- či edinstva in druge take reči, kate- ro so milwaukee Slovencev precej znane.

In ravno sedej se nahajamo v taki opoziciji. Njegove besede so nam bile v dokaz, da po drugih naših nasebinah vladajo enako razmere, kakor v Milwaukeeju. Ožigosal je tudi nekoliko naše "biznesmene", za kar mu nikakor ne moremo zameriti. Pozna pač dobro celo situacijo. Hvalečni smo mu za par besed, ki jih je izprego- voril za vzgled Slovencev v Mil- waukee.

Nato je še naš rojak John Ča- mernik izpregovoril par besed, o- zirajoč se na ljubezen do nas in naših bližnjih. Da moramo obu- diti predvsem ljubezen do naših mater in očetov ter naših otrok, ako hočemo kaj doseči. Iz ljubez- ni do teh se moramo žrtvovati, pokazati našim otrokom, da smo ljubili svoj jezik in da hočemo, da ga bodo tudi oni. Da se ga ne bo- do sramovali, kar se žal že sedaj dogaja, ker naša mladina nima priložnosti, kjer bi se ji cepila na- rodna in domovinska zavest. Pov- darjal je resnico, kako radi gleda- mo mi odrasli mladino, kadar go- vore v našem maternem jeziku na našem odru, v pesmi ali igri, no- čemo pa jim dati uglednosti v šir-šem obsegu, to je, da bi si postavi- li svoj dom, kjer bi se lahko vzgojevala mladina.

Tudi on je apeliral na skupnost in edinstvo in povdarjal, da mil- wauška slovenska nasebina je po številu že tolika, da bi si mogli lahko takoj postaviti tako stav- bo, kakor nikjer v drugi nasebi- ni in tudi takoj plačali s prav majhnimi žrtvami, ako smo edi- ni. Seveda tega ne moremo zahte- vati, ker se lahko to doseže poča- si in previdno z delnicami. Samo bratstvo je treba.

Nato so se še naši Slovenci za- bavali nekaj časa vsak po svojo in polagoma razili, z različnimi utisi piknika, po svojih domo- vilih. — L. Perko.

Hermine 2. Pa. — Kakor vi- dim, so dopisi bolj redki iz naše nasebine. Saj mislim, da rojaki tudi nimajo nič kaj dobrega po- ročati, slabega pa nočejo. In jaz poročam le žalostno vest, da smo izgubili iz naše srede člana Loui- sa Pajerja. Pokojni brat je pristop- il k št. 200 dne 1. februarja, leta 1920; dne 2. oktobra 1922 pa je vzel predstni list od nas k šte- vilki 400 v Rentonu, Pa. Tam mu ni bila sreča mila. Bil je voznik premoza v rovu v Rentonu, Pa. Dne 3. julija se je utrgal kamen nad njim in ga do smrti pobil. Prepeljali so ga k njegovim starim v Hermine 2. Pa.

Pokojni brat je bil torej druš- tva št. 400 S. N. P. J. in član društva št. S. N. P. Z. v Rentonu, Pa. Pogreb se je vršil dne 5. julija na pokopališču v Irwinu, Pa. Obe družbi iz Rentona sta se udeleži- li pogreba.

Zahvalim se članom, ki so v- tako polnem številu udeležili po-

greba, od društva št. 400 S. N. P. J., z zastavo od društva S. S. P. Z. z zastavo od društva št. 200 S. N. P. J. in društva št. 80 S. S. P. Z. iz Hermineja 2. Pa. Na posled- nji poti pokojnika je igrala slo- venska godba iz Hermineja 2. Pa. Pogreb se je vršil v naj- lepšem redu. Torej se zahvalju- jem vsem, ki ste prisostovali v tako lepem številu.

Pokojnik je bil star šele 20 let in zapušča starše, dve sestri in brata, ki ga bodo težko pogreša- li. Bil je miroljubnega značaja. Žalovala bo za njim S. N. P. J., ki ga je tako nenadno izgubila iz svoje srede. Žalnočim izrekamo naše iskreno sožalje, nepozablje- nemu bratu pa naj bo miren po- čitek.

Rojaki v naši nasebini in okoli- nel ste ob tej priliki lahko vide- li, kakor bratje Slovenske narod- ne podporne jednote slojni in ka- ko s tugo v sren spremljajo svoje ponesrečene sobrate na zadnji po- ti do hladnega groba, so izkreni in žalujejo za pokojnikom kot za pravim svojim bratom. Zatorej vas pozivljam, rojaki, ki še niste pri nobeni podporni organizaciji: pristopite k Slovenski narodni podporni jednoti, ki je najboljša podporna organizacija v Ameriki. Ne odlašajte, ker posledice so la- hke za vas ali vaše drage preku- rite valel sedanje malomarnosti. Nihče ne ve, kdaj ga lahko dole- ti nesreča, zato moramo biti pri- pravljene vedno.

Z bratskim pozdravom! — Mike Pavšek, tajnik društva št. 200.

O 'človeških leopardih'.

(Konec.)

Na skupščinah 'človeških leop- ardov' pomore vjete žrtve ter jih pojedo. Kadar ne morejo dobiti iz tega ali onega vzroka drugih žr- tev, umore 'človeški leopardi' svoje lastne otroke ter jih pojedo.

Včasih se 'človeški leopardi' poslužijo namesto železnih kremp- ljev, pritrdjenih na rokah in no- gah, priprave, podobne železne- mu polenu, na katerem je prit- rdjenih pet ostrih rezil. S temi raz- sekajo človeško meso.

Znanstveniki, ki so preiskali to zadevo, trde, da jim to početje narekuje verska blaznost in ne- kolikokrat tudi podvljanost. Zdi se jim pa tudi, da so to popolnoma blazni ljudje. Njih bolezen se i- menuje likantropija. Beseda je grška zloženka iz líkos—volk—in iz antropos—človek. Beseda po- meni med narodom nekakšno ve- ro, po kateri menijo ti blaženci, da je človeško bitje podvrženo neki bajni sili, ki ga lahko pre- obrzi v žival. V patologiji pa po- mení nekakšno vrsto blaznosti, v kateri si človek domneva, da je izpremenjen v žival in se tudi ob- naša pa ravna po življenju dotič- ne živali. Ta bolezen je najbrž tako stara kakor zgodovina člove- škoga rodu, zakaj, v najstarejših spisih se dotični pisci večalimanj pečajo z njo.

Pojavljala se je tudi po drugih afriških delih s tem, da so doma- čini posnemali obnašanje in živ- ljenje velikega krvososa netopirja. V tej obliki, ki je skrajno ver- skega značaja, nosijo človeški vampirji ali krvososi izreden ko- stum. Obraz je porbarvan zoprho, da predstavlja glavo krvososega netopirja, in njegova ušesa so pri- trjena na obeh straneh človeške glave. Čudno je to, da se samo ženske tako našemijo ob verskih obredih, in ko so ti končani, izse- sajo žrtvam kri na vratu.

Vera v to, da je človek močno soroden z živaljo, vlada ne samo v zapadni Afriki, nego tudi v juž- ni in osrednji Ameriki in sploh povsod, kjerkoli prebivajo takšna divjaška plemena. Malajski men- jo, da je potem sme duhovnov sin prevezti duhovniško službo za svojim očetom, če preide duša mr- tvega duhovna v obliki tigrja v al- novo truplo.

V Afriki je vera v živalako pre- obrazbo zelo razširjena. V Bana- ni se baje ljudje preobrazujejo z magičnimi sredstvi v leoparda. Ali v takšni obliki pa ne store člo- veshvu nič hudega, ker menijo, da bi potem morali zavselej ostati v zverih.

V Zululandiji imajo vsi magiji a sabo kako žival, navadno divjo mačko ali hieno in včasih tudi kako sovo. Domačini mislijo in verujejo, da so to zares preobra- žena človeška bitja. Menijo, da je magij vzel mrtvo truplo ter mu vdihnil življenje, ki mu omogoča, da govori in se giblje. Potem vže lukajo v glavo. Skozi tisto odro- tino pa potegne venkaj jezik. Na- daljna mahinacija izpremení zo-

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calahar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila Jaka Zvertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelensnik, Box 276, Barabutan, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terzich, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorish, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESEK:

OSREDNJA OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Av., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambroski, Box 266, Mead, Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Gradij, 14821 Popper Ave., Cleveland, O.

Anton Smolj, Box 104, Green, Kans., za jugozapad.
Man Mare, Box 166, Ruhl, Minn., za severozapad.
Mike Zogel, 2453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrah, 6800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sietter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitelni odbor:

Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Owen, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Joe Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobse se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prikolice glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spgoraj.

Vsi pisma na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglašji, naročila in spisi vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

pet odvljeno telo v zver v obliki divje mačke, hijene ali sove.

Zgodovina je polna bajk o volkodlakih in pasjeglaveh, ali o ljudeh, ki so se lahko izpreminjali v volkove, kadarkoli so jim je poljubilo. Včasih je legenda izpremenila temeljno dejstvo v vi- soko poezijo. Nekaj takega je na primer zgodba o agublijskem Vol- ku, ki ga je baje izpreobrnil sv. Frančišek Asiški. Volk je teroriziral vas Agubbio na Laškem. Pomoril je bil že celo vrsto otrok; kar je bila navada takovanih volkodlakov. Sv. Frančišek ga je baje ukrotil in tako izpremenil, da je hodil kakor krotak pes po va- si. To je alcer čisto navadna le- genda, ki pač sloni na dejstvu, da je bila bolezen likantropija razširjena tudi po Italiji.

Zdravniška znanost pravi, da je likantropija neke vrste histeri- ja, ki tako učinkuje na bolnika, da se smatra za žival. Četokrat hlepi tak bolnik po čudnih živilih, med katerimi je dostikrat tudi meso živih ali mrtvih ljudi.

Morda je bolezen, ki izpremeni ljudi v jedee mrlincev, nalezna- nejša. Starogrški pisatelj Marcel pravi, da so se zbirali blazni ljud- je ponoči ob grobeh, iz katerih so jemali mrljce ter jih jedli. Pa- znali so se po svoji rmeni polti, vdrtih očeh in suhem jeziku. Ka- dar jih je prišla tista bolezen, so hodili po vseh štirih ter posnema- li kretnje in glasove tistih živali, v katere so mislili, da so izpreme- njeni.

Afriški 'človeški leopardi' so v starem smislu besede v resnici ba- jeslovni volkodlaki.

Povest "Jimmie Higgins" je srealo duše ameriškega proleta- riata ob času velike vojne. Dobi se pri Književni matici S. N. P. J.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebštine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljji in najce- nejši. Dobiti je tudi abiko sodov, steklene in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po po- št, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v pro- dajalnih teleznih damo primeren po- post pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

IVAN PAJK,
VICTOR DEALER

24 Main St., Conemaugh, Pa.

Novo ceniko pošljim zastonj.

Kot izvrstno zdravilo za prebavo in grenčec — jemljite

Severa's Balzol

(po) vsan kot življenjski Balsam)

Priporočen za neprebavljane, zastarela za- prtja in oslabelosti.

Cena 50 in 85 centov.

Vgrajajte svoj v lekarnah.

KJE SE NAHAJA

Joseph Prme doma iz Zatična na Dolenskem. Za njega imam zelo važne stvari mu spo- ročati iz stare domovine, je to- rej naprošen, da se mi javi na naslov: John Smrekar, P. O. Box 117, Lansing Ohio.

NA PRODAJ IMAM

pet sobno hišo in šest stavbišč (lotov) bemihe, velik hlev, dobro klet, dve kravi, enega konja, nekaj dobre mrve na zimo, oves in tudi vse potrebno orodje. Posestvo stoji par blokov od mesta in je prosto mestnih davkov. Prodaj po ceni ali pa zamenjam za primerno po- sestvo v bližini Clevelanda, Ohio. Zglasite se pri: John Janesh, P. O. Box 766, Arma, Kans. (Adv.)

IZVRSTNA PRILIKA V CHICAGU.

Prodajam hišo s petimi lotami, štalo garažo in kokošnjak; v hiši je mrzla in topla voda, kopališče, električna razsvetljava in telefon. S hišo prodaj kravo, golobe in 150 perutnine. Posestvo se naha- ja pet blokov od Kedzie ave. kare na 56. place. Ugodna prilika v Hr- vatsko-slovenski koloniji. Vpra- šajte pri lastniku: John Brdar, 3611 W. 56. Place, Chicago, Ill. Telefon Republic 362. (Adv.)

CUNARD

VSAK TURK FLUJE PO EDEN TEM VELIKIH PARNIKOV

AQUITANIA.....	48,647 ton
MAURETANIA.....	36,704 ton
BERENGARIA.....	32,023 ton

Prijazne kabine za tretjeje raz- reda potnike s 2, 4, 6 posteljami. Krasna obedna, kadilna in počiva- na soba. Pokrito promenado nad- krovje. Izvrstna krito promenado nadkrovje. Nubenih skrb.

Cunard's Money Order se izplačuje v Jugoslaviji hitro, varno in zanesljivo. Za potni listen in drugo potniško upravljanje pri bliž- njem agentu v vašem mestu.

CUNARD ANCHOR LINE.
140 N. Dearborn St., Chicago, Ill.

Njeno življenje.

Povest — Spisala Zofka Kveder-Demetrovič.

Krasova knjižnica — Izdala "Matica slovenska".

(Dalje.)

Tudi Leno je zaskrbelo, ko sta ji povedali doma, kaj je rekel zdravnik.

"To niso nobene šale," je izjavila. "Čakaj, jaz te že izredim. Takoj jutri odpovem eni strani mleko. Zdjaj ga boš ti pila dva litra dnevno! In sira moraš jesti, meda ti prinesem od sosed, saj mi ga bo rad dal zate. Doma se to jesen ne bo več živelo, da veš. Zadosti je, da v šoli delaš. Kruh ti bom z maslom namazala, dvoje jaje ti bom dala s seboj za dopoldne. Pokašljavati mi ne smeš več. Saj imam tudi jaz nekaj pravice na te. Tako se mi zdi, da sem tudi jaz njena mati, kaj, gospa?" je vprašala Tilda. "Ali se še spominjate, kako ste bili bolni, ko je prišla na svet, tam v Dragi? ... Tri mesece je bila mama bolna in jaz sem te pitala, draga moja," je pripovedovala Mimica. "V moji postelji si ležala, jaz sem te na rokah nosila in te negovala dan in noč. Umrla bi bila, če ne bi bilo mene takrat!"

"Saj vem, Leno, čutili, čutili imam tako rada," se je nasmihala Mimica. "Ves dan bom jedla, če boš ukazala, in še kihnila ne bom, če ne boš dovolila."

Ali malo je pomagalo mleko, malo sedenje na solne na vrtu popoldne. Vedno enako šibka in drobna je bila Mimica, njen glas je bil tenak in tihi, vsak hip je pokajljavala.

"Pa doma ostani, pusti šolo za par mesecev," je menila Tilda. "Prenaporno je zate, letati v mesto in sedeti v prenapolnjenem razredu, kjer je slab zrak, prah od tkanin, soparica od gladil. Saj vem, kako je pri šivlju, a tam vas je preko štirideset."

"Ne, ne, doma ne bi izdržala. Preveč sem navajena šole. A ta hoja v mesto in nazaj, to je samo izprehod. Zdravniki naravnost ukazujejo slabotnim ljudem se izprehajati. Nikar se ne boj, mama, nič mi ni," se je branila Mimica.

Nekoč ob slabem vremenu v burji se je jako prehladila in morala je ostati par dni v postelji. Tilda je hotela poslati po zdravnika, toda Mimica je prosila, da ne, in trdila, da ji ni nič. Vsi ljudje na Krasu zdaj kašljajo, to ni nič posebnega. Leno naj ji skuha čaja in v treh dneh bo zdrava.

Ležala je ves teden in potem je šla zopet v šolo. Kakor prejšnje leto sta hodila z Rajkom zjutraj v mesto in se popoldne ali proti večeru vračala.

Rajko je bil letos še bolj raztresen v šoli kakor lani. Že pri prvi konferenci je bil imenovan v dveh predmetih.

"Potrudi se vendar nekoliko," mu je prigovarjala Mimica. "In ne delaj mam tih kakih skrbi. Saj vidiš, kako težko živi. Plačati mora tvojo šolnino, za to bi lahko kupila kaj drugega, potrebne. Njeni čevlji so že v raztrgani."

"Saj nikamor ne hodim, doma so pa dobri. Še bolje, da jih nima, drugače bi zopet stala vsak drugi dan pred mojo šolo in lovila moje profesorje ...," se je obregnil brat. "Rajša mi da kaj jesti, lačen sem ko volk. Pri nas doma se alikajo same pridige, od mame, od Lene, od tebe, — jesti pa ne dobim. Meni daje Leno suh kruh, le tebe pita, kakor gos za Martinovo ... Jaz ne vem, kaj imajo s teboj. Veseli naj bosta, da nisi debela ko vrčica; to danes pri dekletih ni moda. Vse so suhe kakor ti in še bolj in nihče ne dela zaradi tega komedij kakor pri nas ... Polovico mi lahko daš in eno jajce tudi ..."

Mimica mu je dala molče vse, kar ji je zavela Leno v torbo.

"Lena boš ob desetih, nekaj si lahko obdržiš," je menil Rajko milostljivo. "Ali pa ti dam jaz svoj kos kruha ... Mene zobje boljijo, tebe pa ne. Jaz ne morem jesti suhega ..."

Molče je spravila njegov kos kruha v torbo. Ko ga je ob desetih jedla, so ji je zdelo, da ima grenek okus ... Bolelo jo je, da ji brat ničesar ne privošči. Zatajevala je kašljanje, kakor da je sama kriva, da boleha.

Rajko je bil jezen na njo, da doma ničesar več ne dela in ne zasluži. Navadil se je bil njenih desetih, manjkale so mu. Vedno je imel kupčije s tovariši. Vse je že prodal, kar je imel skatol, rezbarji, slik, znanim in takih drobnarij. Tudi noč je prodal in rekel doma, da ga je izgubil. Vsak čas si je izmislil, da potrebuje to in ono za barve, pa za papir, zvezke, peresa in svinčnike. Izmisli si je, da je potrl po nesreči v šoli okno in da ga mora plačati. Kjer je šel po svoje popravljene čevlje k čevljarju, je rekel, da je čevljar desetico ali dve več računal kakor v resnici; če mu je mati slučajno naročila, da bi prinesel kakšno stvar iz mesta, povsod je prinačunal par krajcarjev. In vendar ni vse skupaj nič pomagalo; vsem je bil še dolžan v šoli, temu pet krajcarjev, onemu petnajst, tretjemu osem, četrtemu dvajset. Doma je, kar je mogel, izberal od Lene, pa Mimice, pred materjo se je vendar nekoliko sramoval; bal se je, da je, težko je prenašal njeno žalost, njene solzne poglede, kadar je prišel kak njegov greh na dan. Ali posebno Mimica mu je morala dati vse, vse. Rada ga je imela, njegovo laskanje jo je vse omejevalo, vse mu je storila, kar je zahteval. Kadar je prišel k njej in jo objel, je že vedela, da zopet nekaj hoče, in vendar je bila srečna, da je nežen z njo. Včasih je izkušala nekoliko ugovarjati, ali potem je postal brezobziren in surov.

"Ah, kaj, kaj, če ti pravim! Saj mi gre tako po paaji! Drugim se petaki valjajo po žepih, jaz pa še vinarjev nimam. Vsi imajo bogate tete, strice, botre, ki jim dajejo za god, za praznike, za voščila, za izpričevala. Vedno imajo denar. Moji sorodniki so pa sami umazani!"

"Molči, prosim te, da te mama ne sliši!" so je grozila Mimica.

"Daj, pa pojdem!" je šlihi.

In dala mu je, kar je zahteval, zadnji svinčnik, ravnilo, radirko, knjige, ki jo je dobila od prijateljice, privešek, kar je paš bilo.

"Goldinar potrebujem," je rekel pred Božičem.

"Čemu? Od kod naj ga vzamem?"

"Daj, pa pojdem!" je šlihi.

In dala mu je, kar je zahteval, zadnji svinčnik, ravnilo, radirko, knjige, ki jo je dobila od prijateljice, privešek, kar je paš bilo.

"Goldinar potrebujem," je rekel pred Božičem.

"Čemu? Od kod naj ga vzamem?"

"V šoli sem dolžan tovarišem; še pred prazniki ne poravnam, bom imel sramoto."

"Mami reci!"

"Kaj bom rekel, ko me pa pogleda, kakor da bi jo prosil za tisočak in ne za goldinar."

"Leno prosi!"

"Da me napodi. Saj mi tako da. K izpovedi hodi zaradi tistih grošev, ki jih iztisnem iz nje. Pol da od svojega, pol od izkupička, ki ga dobi za jajca in tisto svojo šaro. Pravi, da sem še njo zavedel, da krađe mam. Taka hribovka! Kakor da ni vse moje, kar je mamino! Vse bi lahko vzeli!"

"Rajko, Rajko, ne bodi no takšen!"

"Če pa ne razumeš, da možki več potrebujejo ko ženska."

"In kam daš vse, reci mi?"

"Kam? Kvartamo, krajcarje mečemo, v kinematograf hodimo, v panoramo. Cigarete si kupimo, včasih malo bonbonov. Pa gre!"

"Saj si želo dvanajst let star! Kaj so cigarete in karte za te?"

"Dvanajst in pol, več ... Če so za druge, so tudi zame. Vsi moji prijatelji vsaj trikrat toliko zapravijo za take reči kakor jaz."

"Lepe prijateljice imaš!"

"Kaj te briga! ... Boš dala goldinar? No, bodi dobra, daj! Bom pa po Božiču malo bolj štedil." Objel jo je okrog pasu. "Boš dala?"

"Bl, če bi le imela."

"Tisti prt prodaj, ki ga delaš skrivaj za mano. Saj je že skoro gotov. Pet goldinarjev, morda deset dobiš zanj."

"In kaj bom mam dala za Božič! Kaj ne vidiš, kako je že vse cunjasto, kar imamo na mizi? Kar razpada se. Če pride kdo v nedeljo popoldne, me je sram. Mlado dekle je v hiši, zakaj ne bi naredila materi novega prta, namesto te krpe, si misli vsakdo."

"Pa naj! Koliko ljudi pa pride k nam? Vsake kvatre enkrat učiteljica pa poštarica. To so vse naše vizite."

"Vseeno, prta ne prodam."

"Pa mi daj tisti goldinar, ki ti ga je dala mama, da si kupiš spet združila, železo ali kaj. Saj si ga že dve steklenici popila, zadosti bo. Kave naliž noter, da bo črno, nihče ne pojde duhat in poizkušat."

Mimica mu je dala goldinar.

XIV.

Takoj po Svecnici je morala ostati Mimica doma. Ko je prišla neko popoldne iz mesta domov, jo je pograbil kašelj hujše kakor navadno. Kašljala je, kašljala ... Nekaj jo je bodilo v prsih, greblo v grlu. Potem jo je obdlo v prsih, greblo v grlu. Potem se ji je nekaj zoprno sladkega, medlega razlilo v ustih. Robec, ki ga je tiščala k ustom, se je pordečil in zmočil.

"Kri!" je zavpila Tilda. "Lena, kri! Po zdravniku teči!"

Vadnila je hčer v naročje — šibka in lahka je bila kakor dete — in jo je odnesla v spalnico. Z mrzlo vodo ji je umila obraz in prsi, piti ji je dala.

Kri se je hitro ustavila.

"Saj ni nič," se je smehljala Mimica, komaj slinno. "Nikar se ne boj, mama! Vsa si blede ..."

Tudi mati se je nasmehnila. Sree ji je trepetalo v strahu in neizmeri bolečini, a nasmehnila se je. "Tiho, nikar ne govori!" je ukazala hčer. "Škodi ti, če govoriš ... Le mirna bodi, saj se nič ne bojim. Tudi ti se ne boj, nič hudega ni. Te bova že zopet postavili na noge z Leno. Samo ubogati boš morala bolj kakor doslej. Pred Veliko nočjo mi nikakor ne pojdeš v šolo."

Nestrpno je čakala Tilda zdravnika. Ure so minile, predno je mogel priti. Niti Leno niti Rajka ni pustila k bolnici, da se ne bi vznemirila, da ne bi spet prišla kri ... Dajala ji je v požirkih mrzle vode, kakor je čitala v knjigah. Na njenem licu se ni poznalo nobeno razburjenje, tiha in na videz popolnoma mirna je sedela ob zglavju Mimicinem.

Že je bila noč, ko je prišel zdravnik.

"Kakih štirinajst dni bo morala ležati, potem bomo pa že videli," je dejal.

"Je li nevarno?" je vprašala Tilda zunaj v veži.

"Zelo slabotna je, suha in drobna. Za take ljudi je bolezen vedno nevarna. A pazili bomo," je pristavil, ko je videl, kako je materi obraz okamenel. "Spomladi bo že bolje."

Mimica je morala ležati ves mesec, potem ji je dovolil zdravnik, da sedi na vrtu na solne. Njeno lice je bilo blede in prozorno kakor rožni list. Vedno je bila mila in dobra, ali zdaj je bilo nekaj neizrečeno ginljivega v njenem bitju.

"Najrajša bi se zjokala, kadar me pogleda," je rekla Leno. "Živo sree bi si vzela iz prsi in bi ji dala, samo da bi odravela. Šele zdaj vem, kako sem jo imela rada. Šele zdaj sem spoznala, kakšna je in kakšna je bila. Ali nama je, gospa, samo eno minuto prizadejala kaj hudega? Kakor angel je bila, kar je na svetu. In še vedeli nisva. Preveč, preveč sva bili zaverovani v fanta. A njo sva zanemarjali. In vendar je ona vsa druga kakor Rajko. Stokrat boljša je. Če nam umrje, — že zmisli se ne smem ... " In Leno je odšla v kuhinjo se jokati. Odkar je Mimica bolela, ni imela Rajka nič več tako rada kakor poprej. Stroga je bila z njim; skoro osorna, če ni takoj slušal.

A čudno, tudi na Rajka je Mimicina bolezen delovala tako kakor nič drugega, kra je doslej doživel. Pretreslo ga je, ves se je izpremenil. Nekaj njasnega in težkega mu je očitala vest. Sam od sebe se je začel brigati za svoje šolske dolžnosti kakor še nikdar.

"Zdaj pokaži, kar je dobrega v tebi," mu je dejala mati. "Pokaži, da sem imela prav, da sem kljub vsemu verovala v te; da moja ljubezen ni bila slepa. Vidiš, Mimica je bolna smrt, kdaj ve, če jo rešimo? Jaz moram biti zdaj vedno pri njej, vse moje misli se morajo pečati z njo, vsa moja skrb. Nimam časa in tudi moči ne, da se zdaj v tem usodnem času brigam za te, kakor sem se doslej."

(Dalje prihodnjic.)

Lev Tolstoj:

Rodbinska sreča.

DRUGI DEL.

I.

Prešli so dnevi, tedni, da dva meseca samotarskega življenja na deželi, kakor se mi je zdelo, brez pomerljivosti. Ali vendar bi žustva, ganitve in sreča teh dveh mesecev zadostovala za vse človeško življenje.

Najine osnove glede življenja na kmetih se sicer niso izpolnile tako, kakor sva pričakovala; življenje najino vendar ni bilo slabejše, nego sva si ga predstavljala. O strogem delu, o resnobnem izpolnjanju dolžnosti, kakor o tem, da posvetimo svoje življenje drugim, o čemer sem sanjarila kot nevesta; — o vsem tem ni bilo več ne duha, ne sluha. Nasprotno, stregla sva samo samima sebi, želela sva, da ljubiva drug drugega, bila sva neprestano in neizmerno vesela ter sva pozabljala na ves svet. On me je v resnici še sili pustil samo, ko je hodil po svojih opravkih v mesto in po gospodarstvu, toda videla sem kako težko se mu je bilo odtrgati od mene. In priznaval je potem sam, da se mu je zdelo ničeve vse, pri čemer nisem bila navzoča, da ni mogel niti pojmiti, kako mu je možno ukvarjati se s tem. Tudi meni je bilo isto tako. Čitala sem bavila se z godbo, s svojo svekrvo in učila se; delala sem vse to le zategadelj, ker je bil sleherni ta posel z njim v tesnej zvezi, vedoč, da bo odobral moje dejanje.

Ko sem se lotila česa, kar se ni tikalo njega, brzo so mi omahnile roke in smešno mi je bilo pomisliti, da je razven njega še kaj na svetu.

To je bilo nemara preveč slabo, sebično čustvo, ali delalo me je srečno in povzdigovalo nad ves svet. Samo on edini je bil zame na svetu; njega sem smatrala za dovršenega, najboljšega človeka vse zemlje. Zato sem mogla le samo zanj živeti in edina moja težnja je bila, biti mu to, za kar me je imel. In smatral me je tudi za najprvo in najboljšo ženo, obdarjeno z vsemi mogočimi čednostmi; jaz pa sem se trudila v resnici biti takšna žena v obeh prvega in najboljšega človeka.

Nekoč je prišel k meni v sobo ob času, ko sem molila. Ozrla sem se in molila dalje. Vsedel je k mizi, da bi me ne motil in odprl knjigo. Toda meni se je zdelo, da gleda name in ozrla sem se. On se je nasmehnil, na kar sem se nasmijala tudi jaz in bilo je proč z molitvijo.

"Si ti že molil?" povprašala sem ga.

"Sem; pa moli le dalje; jaz odhajam." "Upam, da tudi moliš?"

On ni odgovoril in hotel je oditi, toda pridržala sem ga.

"Dragi moj, prosim te, čitaj z menoj te molitve, meni na ljubavi!"

Vstopil se je poleg mene, spustil nespretno roke ter začel z resnobnim obrazom čitati molitvo. Časih pa časih obrnil se je k meni, kakor bi bil hotel reči, naj mu pomagam.

Ko je končal, nasmijala sem se in ga objela.

"O ti, ti, ti! Kaj vse počenjaš z menoj, zdi se mi kakor bi bil zopet desetletni fantič!" rekel je zagorel in mi je poljubljal roke.

Naša hiša bila je staro vaško poslopje, v katerem je preživele dokaj sorodnega naraščaja v medsebojne ljubezni in spoštovanju. V tej hiši čuvalo se kot svetinje lepi spomini, ki so mahoma prešli najme, kakor hitro sem vstopila v hišo. Vnanjo opravo in red v hiši vzdrževala je po svojem starem običaju Tatjana Simonovna. Da bi bilo v hiši vse lepo je vse bogato, čisto, dobro in pristojno, bodisi sluge ali pohištvo. V dvorani bilo je pohištvo orodje vrolo ukusno urejeno; po stenah visele so slike in po tleh bile so razprostre domače preproge. V drugoj sobi nahajal se je star klavir, dve omari različne velikosti, naslonjači in stoli, čedno z medenino vdelani. V mojej sobi, skrbno urejenej po Tatjani Simonovnej, bilo je najlepše pohištvo orodje raznih dob in različne vrste. Spominjam se nekega velikega, starega ogledala, katero sprva nisem mogla trpeti, a mi je kasneje ugajalo vedno bolj in bolj.

Tatjana Simonovna ni nikdar vpila po hiši, pa vendar se je vse vrstilo v najlepšem redu, če tudi je bilo dokaj nepotrebnih poslov. Vsi služabniki, noseči mehke škornje brez podpetnikov, — Tatjana Simonovnej bilo je škripanje čevljev in ropotanje podpetnikov najneprijetnejša stvar —, bili so

nekako ponosni na svojo službo, tresli so se pred staro gospo, v tem ko so zrl n anaju dva z nekako blagonaklonjeno ljubeznijo in videlo se je, da z nekakim posebnim veseljem opravljajo svoja dela. Vsako soboto se je pravilno po vseh sobah izmislil tlak, izprašali vsa pogrinjala in vsakega prvega dne v mesecu služila se je sv. maša ter se blagosiljavala voda. God moje svekrve, mojega moža (in od jeseni tudi moj), pravljal se je — kakor je znano v vsej okolici — najbolj svečano. In vse to se je godilo brez pomenne odtistihinal, od kar se je tega spominjala Tatjana Simonovna.

Moj mož se ni vtikal v domače zadeve; bavil se je zgolj s poljedelstvom in s kmeti in imel je s tem opraviti dovolj. Po zimi je vstajal jako za rano, da ga nisem dobila doma, ko sem se prebudila. Vračal se je navadno k čaju, katerega sva pila sama ter bil ta čas navadno vsikdar, kakor je dejal: "razkošno vesel!" Čestokrat sem želela, naj bi mi povedal, kaj je za rana delal, a povedal je vsikdar kaj takega, da smo se mu morali smejati. Včasih sem zahtevala resno, naj mi pove o svojih opravkih in hipoma je premagal svojo veselost ter mi našteval, kaj je vse delal. Gledala sem mu v oči, na gibajoča se ustna, a razumela nisem ničesar; pa veselila sem se, da ga le vidim in slišim njegov glas.

"Nu, kaj sem pripovedoval? Ponovi mi!" oglašil se je na to. Ali jaz mu nikoli nisem mogla ničesar odgovoriti. Zdelo se mi je čudno, da v takih slučajih nikdar ni govoril o sebi ali o meni, marveč vsakikrat o čem drugem! ... Še le pozneje sem ga jela razumeti bolje in se bolj zanimati za njegove opravke.

Tatjana Simonovna je bila ves dopoldan v svojih sobah, pila sama čaj in nama zgolj po služabnikih izročala svoj pozdrav. V najinim srečnem malem svetu je zvenel njen glas tako čudno, da se čestokrat nisem mogla smehu vzdržati, ko je služabnica s prekrižanimi rokami vstopila pred me in priprosto izpovedala: "Tatjana Simonovna da vas vpraša, kako ste po večerjanjem sprehodu počivali ter vam javlja, da je že vse noč v strani bodlo, da je v vasi lajal nek bedasti pes in ji vso noč ni dal spati ... Dalje je še milostna naredila" povprašati, kako vam je teknilo današnje pečivo, opozarjaje vas, da ga ni pekel Taras, marveč Nikolaj, in kakor se zdi, ne baš slabo; le suhar se mu je nekoliko psmodil."

Pred obedom sva bila s Sergijem le malo skupaj. Jaz sem igrala ali čitala, on pa je pisal, ali se bavil s svojimi opravki na polju. Ob štirih smo se sešli v dvorani k obedu. Mati je važno prikorkala iz svojih sob in razven nje dohajali so tudi siromašni plemenitaši in popotniki, katerih je vedno nekoliko bivalo v hiši. Sergij je vodil po starodavnem običaju mater za roko in ona je zopet želela, naj poda drugo roko meni, da smo se včasih prav težavno primotali skozi dveri. Pri obedu je sedla mati na prvo mesto in naše pogovarjanje je delalo obred teh popoldanskih miznih sej prav prijetno. Med materjo in sinom nastajala so čisto nasprotja, ali večidel takšna, da so le vzbuja la smeh. Meni je bilo to všeč, ker sem baš v teh malih prepirih najlaglje opazala ljubezen, ki ju je vezala. Po obedu se je mati posadila v velik naslonjač in trla tobak, ali pa prerezavala liste novo došlih knjig, katere smo čitali

glasno, ali pa hodili v dvorano klavirju. V tem času smo čitali mnogo, a vsekako je bila godnaše najljubše razvedrilo, probajajoča v naših srcih vedno nočustva.

Ko sem igrala njemu najljubše komade, vsedel je najoddaljenejši divan, da sem komaj videla ter kakor iz sramljivosti skušal skriti ganitev, mu jo je povzročila moja igra. Često, ko se ni nadejal, sem vstala od klavirja, pristopila k njemu in se trudila zaslediti na njegovem licu sledove razburjenja in čeznaravni lesk oči, katere zaman škval pred menoj. Mat naju je čestokrat želela videti pa bala se je, da bi naju ne videla ter je resnega lica, kakor bi naju ne opazila, šla skozi sobo in se je ravno tako hitro vrnil nazaj.

Na večer sem dvoril av veli sobani čaj in vsi domači slajali smo se tam. To slavnostno podajanje pri čaju, natančno steklenic in čaš, spravljalo me je v enak časa v zadrego. Zdelo se mi vsikdar, da nisem te časti vredna, da sem še premlada in lahka miselna, da bi pazila na toliko čaj ter postavljala steklenice na krožnik in mu naročala: "To daj Petru Ivanoviču, to Mariji Miničnej!" povpraševala: "Je li dosti sladk?" in delila sive sladkorja odgojitelji in služabnikom. — "Izvrstno, izvrstno!" dejal je čisto moj mož, "le prav kakor velika!" in to me je spravljalo še v večjo zadrego.

Po čaju je igrala mati "pajanso", ali pa ji je Marija Minična razpolagala kvarte, potem pa je naju oba poljubila in blagoslovila in odšla sva v svoje sobe. Navadno sva tam posedala še do polnoči in to so bili najini najkrajnejši in najprijetnejši trenutki. Pripovedoval mi je o svojih mislih, snovala sva načrte, včas sva tudi modrovala in skušala to govoriti, da bi naju zgoraj slišala Tatjana Simonovna, katera je želela, naj hodiva zrak spat; včasih sva postala že la na ter šla po prstih k omari, kjer sva si poiskala kako po Nikij pripravljeno hladno jed in jo pojedla pri sveči v moji sobi. (Dalje prihodnjic.)

Točna in hitra postrežba, zmerne cene,

to je gealo poslovanja, radi katerega je naš zavod vsestransko poznan in priznovan med Slovenci v Ameriki.

Naša direktna zveza z Jadransko Banko in vsem njenim podružnicam, kakor tudi mnogoletna skušnja omogočuje nam izvršitev vseh poslov v popolno zadovoljstvo naših rojakov.

Razun rednih pošiljatev izvršujemo tudi izplačila potom "brzojavnega pisma" in sicer v teku enega tedna, za kar računamo samo \$1.00.

Vloge obrestujemo po 4% na leto.

Preskrbimo potne listke za v Evropo in iz Evrope v Ameriko.

FRANK SAKSER

STATE BANK

82 Cortlandt St., New York, N.Y.

Glavno zastopstvo JADRANSKE BANKE

COLUMBIA GRAMOFONE

od \$30.00 — \$250.00.

VELIKA ZALOGA PLOŠČ V VSEH JEZIKIH

Imam novo zalogo nemških importiranih "Homocord" rekorderov.

Brezplačne cenike dobite pri:

Victor Navinček, 331 Greeve St., Conemaugh, Pa.

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Ave., New York City

EMIGRACIJA IZ KRAJA JE ZOPET ODPRTA. DO JUNIJA MESECA 1924

6426 OSEB SME PRITI V AMERIKO.

Ako nameravate vašo ženo, otroke ali sorodnike dobiti sem, plašite takoj men in jaz vam vredim vse potrebno.

Pošiljam denar v domovino! Hranim vlogo!

POTNIŠKI ODELEKI

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Ave., New York City